

مرکز تحقیقات شورای نگهبان

نظرات استدلالی شورای نگهبان

عنوان

طرح اصلاح مواد (۱۹۶) و (۱۹۷) آئین نامه
داخلی مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۳۹۲۰۰۲۹

تاریخ: ۱۳۹۲/۶/۹

طرح اصلاح مواد (۱۹۶) و (۱۹۷) آئین نامه
داخلی مجلس شورای اسلامی

مرکز تحقیقات شورای نگهبان

شناسنامه

عنوان:

نظرات استدلالی شورای نگهبان
طرح اصلاح مواد (۱۹۶) و (۱۹۷) آئین نامه
داخلی مجلس شورای اسلامی

تدوین:

حسین فاتحی زاده کلخوران

ناظر علمی:

سلمان عمرانی

گروه تدوین

شماره مسلسل: ۱۳۹۲۰۰۲۹

تاریخ انتشار: ۱۳۹۲/۶/۹

مرکز تحقیقات شورای نگهبان

فهرست مطالب

۳	مقدمه
۴	مرحله اول بررسی
۴	- بررسی ماده ۱ -
۸	- بررسی ماده ۲ -
۱۲	نظر (مرحله اول) شورای نگهبان
۱۳	مرحله دوم بررسی
۱۳	- بررسی ماده ۱ -
۱۴	- بررسی ماده ۲ -
۱۵	نظر (نهایی) شورای نگهبان

مقدمه

بر اساس اصل (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، کلیه مصوبات مجلس شورای اسلامی بوسیله شورای نگهبان از نظر انطباق با موازین اسلام و قانون اساسی مورد بررسی قرار می‌گیرد و در صورت مغایرت برای تجدید نظر به مجلس بازگردانده می‌شود. همچنین به موجب اصل (۸۵) قانون اساسی مجلس شورای اسلامی می‌تواند تصویب اساسنامه‌های دولتی را به دولت واگذار کند که در این صورت اساسنامه‌های مصوب دولت می‌بایست به لحاظ انطباق با شرع و قانون اساسی به تأیید شورای نگهبان برسند. علاوه بر این به موجب اصل (۴) قانون اساسی، کلیه قوانین و مقررات مدنی، جزایی، مالی، اقتصادی، اداری، فرهنگی، نظامی، سیاسی و غیر اینها باید بر اساس موازین اسلامی باشد. این اصل بر اطلاق یا عموم همه اصول قانون اساسی و قوانین و مقررات دیگر حاکم است و تشخیص این امر بر عهده فقهای شورای نگهبان است. تفسیر قانون اساسی نیز به موجب اصل (۹۸) قانون اساسی بر عهده شورای نگهبان قرار گرفته است.

در راستای اجرای این اصول، کلیه مصوبات مجلس، اساسنامه‌های دولتی و استفساریه‌ها در جلسات شورای نگهبان مورد بررسی فقهی و حقوقی قرار گرفته و نظر نهایی شورا ابلاغ می‌گردد. با عنایت به تأکیدات رهبر معظم انقلاب اسلامی مبنی بر ضرورت اعلام مبانی و استدلالات شورای نگهبان، گروه تدوین مرکز تحقیقات، با همکاری اداره تدوین دفتر امور حقوقی شورای نگهبان، اقدام به استخراج استدلالات و مبانی نظری آراء این شورا نموده است. کارشناسان این مرکز، با مطالعه دقیق متن مذاکرات شورای نگهبان - که از سوی معاونت اجرایی ضبط و پیاده‌سازی می‌شود - استدلالات و ظرائف مورد نظر اعضا را استخراج نموده، و با حفظ اصالت، آنها را در قالب یک متن علمی به جامعه حقوقی کشور ارائه می‌نمایند. یقیناً انتشار مبانی اظهارنظرهای شورای نگهبان، موجب آشنایی هرچه بیشتر جامعه علمی و نهادهای تقنینی و اجرایی کشور با فعالیت‌های این شورای حساس و تأثیرگذار شده و همچنین می‌تواند به عنوان متون درسی و پژوهشی در محافل دانشگاهی و حوزوی مورد استفاده قرار گیرد.

مرحله اول بررسی

مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۹۱/۰۲/۰۳

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۹۱/۰۲/۱۳

— بررسی ماده ۱ —

ماده ۱- متن زیر جایگزین ماده (۱۹۶) آیین‌نامه داخلی مجلس می‌شود:

ماده ۱۹۶- براساس اصل هشتاد و هشتم (۸۸) قانون اساسی، در صورتی که حداقل یک چهارم کل نمایندگان بخواهند درباره یک یا چند وظیفه رئیس جمهور سؤال کنند، باید سؤال یا سؤالات خود را به طور صریح و روشن و مختصر همگی امضاء و به رئیس مجلس تسلیم نمایند. رئیس مجلس موضوع را در اسرع وقت به کمیسیون‌های تخصصی مربوط، ارجاع می‌نماید. هر کمیسیون موظف است حداکثر ظرف یک هفته با حضور نماینده معرفی شده رئیس جمهور به آن کمیسیون و نماینده منتخب سؤال کنندگان تشکیل جلسه دهد. در این جلسه نماینده رئیس جمهور پاسخ مقتضی را از طرف رئیس جمهور ارائه خواهد نمود تا به نمایندگان سؤال کننده گزارش شود.

پس از یک هفته چنانچه هنوز حداقل یک چهارم کل نمایندگان مجلس از سؤال خود منصرف نشده باشند رئیس مجلس موظف است در اولین جلسه سؤال یا سؤالات آنان را قرائت و فوراً برای رئیس جمهور ارسال کند. این سؤال یا سؤالات ظرف چهل و هشت ساعت تکثیر و در دسترس نمایندگان قرار می‌گیرد.

تبصره ۱- تعداد سؤالات نباید از پنج سؤال بیشتر باشد.

تبصره ۲- پس از ارسال سؤال یا سؤالات برای رئیس جمهور، امکان کاهش یا افزایش امضاءها وجود ندارد.

الف — دیدگاه مغایرت

— در تبصره (۲) ماده (۱)، شاید بتوان عدم امکان افزایش امضاءها را توجیه نمود لکن کاهش امضاءها هیچ وجه عقلانی ندارد. چرا که عدم امکان کاهش امضاءها

موجب تحدید حقوق نمایندگان مجلس در امر سؤال از رئیس جمهور مذکور در اصل (۸۸) می‌شود.

- عبارت «منصرف شده باشند» مذکور در ماده اصلاحی درست به نظر نمی‌رسد. با توجه به اینکه منظور ماده آن است که حداقل یک چهارم نمایندگان سؤال کننده همچنان باقی باشند، بنابراین منصرف شدن در این ماده مورد نظر نیست بلکه حفظ حدنصاب یک چهارم است که اعتبار دارد و لذا عبارت باید به شکل صحیح آن اصلاح گردد والا اشکال مغایرت با اصل (۸۸) دارد.

- قید مذکور در تبصره (۱) که بیان می‌دارد که تعداد سؤالات نباید بیش از پنج سؤال باشد موجب تحدید اختیارات مذکور در اصل (۸۸) برای نمایندگان سؤال کننده از رئیس جمهور بوده و لذا مغایر با آن است؛ چرا که امکان دارد تعداد سؤالات بیش از پنج عدد باشد و هیچ مفهومی از عبارت اصل (۸۸) قابل استنباط نیست که نمایندگان مجلس امکان پرسیدن سؤالات بیش از حد مذکور را نداشته باشند. وقتی قانون اساسی در اصل (۸۸) تعداد سؤالات را مشخص نموده است به این معنی است که برای آن سقف تعیین نکرده است.

- تبصره (۲) ماده (۱۹۶) برخلاف اصل (۸۸) قانون اساسی، امکان کاهش یا افزایش امضاءها را از نمایندگان مجلس سلب نموده است. به نظر می‌رسد که این شکل تنظیم عبارت تبصره (۲) که از متن آن چنین برداشت می‌شود که نمایندگان، پس از ارسال سؤالات برای رئیس جمهور، حق اظهارنظر در این موضوع را نخواهند داشت، موجب محدود نمودن نمایندگان از اختیارات خود و از جمله اعمال نظراتی می‌شود که به هر دلیلی و در هر زمانی می‌خواهند مطرح کنند. لذا تبصره (۲) خلاف اصل فوق الذکر است.

- حدنصاب یک چهارم صرفاً در زمان طرح در مجلس مورد نیاز است و پس از آن و در ادامه نیازی به رعایت حدنصاب فوق وجود ندارد و لذا نمایندگان می‌توانند بدون اینکه به اعتبار سؤال خدشه‌ای وارد شود از طرح سؤال خود انصراف دهند. لکن تبصره (۲) مانع این حق نمایندگان است.

- اصل (۸۸) چنین بیان می‌دارد که هرگاه یک چهارم کل نمایندگان از رئیس جمهور سؤال نمایند وی موظف است جهت پاسخگویی در مجلس حاضر شود. لکن باقی ماندن حدنصاب مذکور در ادامه رسیدگی به سؤال شرط نیست. بنابراین به این بهانه نمی‌توان از نمایندگان حق انصراف از سؤال را سلب نمود. فلذا تبصره (۲) مغایر اصل (۸۸) است.

ب - دیدگاه عدم مغایرت

- وقتی که ماده می‌گوید «چنانچه هنوز حداقل یک چهارم کل نمایندگان مجلس از سؤال خود منصرف نشده باشند»، این حکم به راحتی از آن استنباط می‌شود که حداقل یک چهارم نمایندگان همچنان از طرح سؤال پشیمان نشده و باقی مانده باشند. لذا ایراد نارسا بودن مفهوم، درست به نظر نمی‌رسد.

- با توجه به اینکه اصل (۸۸) در خصوص تعداد سوالات از رئیس جمهور ساکت است می‌توان گفت که قانون اساسی این امر را به نمایندگان واگذار نموده است، لذا نمایندگان مجلس نیز از حق خویش استفاده نموده و آن را محدود به پنج سؤال نموده‌اند.

- مفهوم تبصره، محدودیت نمایندگان به پنج سؤال نیست بلکه بیان می‌دارد که در هر دوره سؤال از رئیس جمهور نمی‌توان بیش از پنج سؤال پرسید و لذا می‌توان سوالات دیگر را در دوره بعد پرسید. اگر متن ماده بیان می‌داشت یا از سیاق آن استنباط می‌شد که از رئیس جمهور در تمام مدت ریاستش تنها می‌توان پنج سؤال پرسید، ماده اشکال داشت اما قطعاً نمی‌توان چنین برداشتی از عبارت ماده داشت و می‌توان در دفعات بعدی از وی پنج سؤال دیگر پرسید. لکن مجلس این حق را دارد که مشخص نماید در هر نامه ارسالی به رئیس جمهور نمی‌توان بیش از پنج سؤال قید نمود.

- در مورد تبصره (۲) ماده (۱۹۶) باید گفت هنگامی که سؤالی برای رئیس جمهور ارسال شد، این بدان معنی است که اقدامی عملی و اجرایی صورت گرفته و شکل رسمی به خود گرفته است و اگر پس از آن، نمایندگان بخواهند امضاء خویش

را پس بگیرند، با این کار شأن و حیثیت رئیس جمهور زیر سؤال خواهد رفت که این، امری نادرست و بی معنی است.

- این سخن درست است که نماینده حق سؤال دارد و نیز حق پس گرفتن آن را نیز داراست، لکن وی نمی‌تواند با شأن و شخصیت افراد بازی کند. وقتی سؤال تقدیم رئیس مجلس شود و وی نیز موضوع را به کمیسیون‌های تخصصی ارجاع نماید ولی پس از ارسال سؤال برای رئیس جمهور قصد انصراف داشته باشد، این کار بازی با شخصیت رئیس جمهور است. لذا به نظر می‌رسد که محدودیت مذکور در تبصره (۲) در جهت جلوگیری از هرگونه سوء استفاده‌های احتمالی، منطقی است.

- در زمان بررسی سؤال در صحن مجلس و در حضور رئیس جمهور به طور حتم باید حد نصاب یک چهارم تمام نمایندگان، باقی باشد لذا ممانعت از کاهش امضاءها، در این راستا منطقی به نظر می‌رسد.

- در تبصره (۲) کاهش امضاء به معنای کم شدن تعداد نمایندگان امضاء کننده است لکن از عبارت آن فرض انصراف تمامی امضاء کنندگان استنباط نمی‌شود لذا حداقل باید فرد یا افرادی در گروه سؤال کنندگان وجود داشته باشد تا مصداق «کاهش امضاء» بر آن صدق نماید. بنابراین انصراف تمامی امضاء کنندگان سؤال از رئیس جمهور، از متن تبصره (۲) قابل برداشت نیست. به همین جهت ایراد مستند به آن نیز غیر قابل قبول است.

- اصل (۸۸) قانون اساسی هر سؤالی را معتبر نمی‌داند بلکه صرفاً سؤالاتی که یک چهارم تمام نمایندگان مجلس طراح آنها باشند را دارای اعتبار می‌داند ولذا تا آخرین لحظه و در هنگام حضور رئیس جمهور در مجلس جهت پاسخ، باید این حدنصاب محفوظ باقی بماند.

ج - دیدگاه ابهام

- با توجه به اینکه طبق اصل (۸۸) قانون اساسی باید حدنصاب یک چهارم کل نمایندگان در زمان سؤال از رئیس جمهور محفوظ باشد، لذا عبارت ماده، از این حیث نارسا و مبهم بوده و این منظور را نمی‌رساند ولذا اشکال عبارتی دارد.

- اگر به فرض نصف نمایندگان مجلس برای سؤال از رئیس جمهور ثبت نام کردند و در ادامه بررسی و علیرغم انصراف برخی، یک چهارم آنان همچنان بر سوال باقی ماندند؛ شمول یا عدم شمول ماده بر فروض این چنینی دارای ابهام است.

د - تصمیم شورا

مشخص نیست که آیا مقصود تبصره (۱) ماده (۱۹۶) این است که در یک مرحله نمی توان بیش از پنج سؤال پرسید یا به طور کلی نمی توان بیش از آن سؤال نمود؟ لذا از این جهت دارای ابهام است.

- بررسی ماده ۲ -

ماده ۲- متن ذیل جایگزین ماده (۱۹۷) آیین نامه داخلی مجلس می شود:
 ماده ۱۹۷- رئیس جمهور موظف است ظرف یک ماه از تاریخ دریافت سؤال یا سؤالات، در جلسه علنی مجلس حضور یابد و به سؤال یا سؤالات مطروحه نمایندگان پاسخ گوید مگر با عذر موجه با تشخیص مجلس شورای اسلامی. مدت طرح سؤال یا سؤالات از طرف نمایندگان منتخب سؤال کنندگان حداکثر سی دقیقه و مدت پاسخ رئیس جمهور حداکثر یک ساعت است که طرفین می توانند وقت خود را به دو بخش تقسیم نمایند. در این صورت همه سؤالات و پاسخها در بخش اول وقت هر یک از دو طرف بیان می شود و در بخش دوم ابهامات سؤال کنندگان و پاسخهای رئیس جمهور مطرح می گردد.

تبصره ۱ - پس از این مرحله، درباره پاسخ رئیس جمهور به هر یک از سؤالات از نظر قانع کننده بودن به صورت جداگانه رأی گیری می شود.
 چنانچه اکثریت نمایندگان حاضر در جلسه از پاسخ رئیس جمهور به سؤالی قانع نشده باشند و موضوع مورد سؤال، نقض قانون و یا استتکاف از قانون محسوب شود، آن سؤال به قوه قضائیه ارسال می شود.

تبصره ۲ - در صورتی که تعداد سؤالات ارسال شده به قوه قضائیه در باره یک رئیس جمهور به عدد (۶) برسد طرح استیضاح رئیس جمهور با رعایت مفاد اصل هشتاد و نهم (۸۹) قانون اساسی و مواد آئین نامه داخلی در دستور کار قرار می گیرد.

الف - دیدگاه مغایرت

- طرح سؤال از رئیس جمهور ممکن است هیچ ارتباطی به استیضاح وی نداشته باشد. موضوع استیضاح، به عدم کفایت رئیس جمهور در مدیریت قوه مجریه و اداره امور اجرایی کشور، مطابق با اصل (۸۹) قانون اساسی مربوط می‌شود و نیاز به نصاب حداقل یک سوم از نمایندگان مجلس دارد. در حالی که ماده مورد بررسی در صورت عدم اقتناع نمایندگان از پاسخ، الزام به استیضاح می‌کند. هرچند در متن ماده «با رعایت اصل ۸۹» ذکر شده است لکن این اصل صرفاً جهت رعایت نصاب مذکور در آن، بیان شده است. در حالی که ممکن است مورد سؤالات از موارد موضوع استیضاح در مدیریت قوه مجریه و اداره امور اجرایی کشور نباشد.

- مورد سؤال در اصل (۸۹) قانون اساسی به موضوع مدیریت قوه مجریه و اداره امور اجرایی کشور محدود شده است و لذا نمی‌توان خارج از این حدود در امر استیضاح، سؤالی پرسید. لذا اطلاق ماده مغایر اصل (۸۹) است.

- الزام به استیضاح رئیس جمهور از سوی نمایندگان، مغایر اصل (۸۹) قانون اساسی است.

- طبق اصل (۸۸) اگر یک چهارم کل نمایندگان از رئیس جمهور سؤال داشتند وی باید پاسخ دهد ولیکن طبق اصل (۸۹) قانون اساسی اگر حداقل یک سوم از نمایندگان، رئیس جمهور را استیضاح نمایند، وی باید توضیح کافی بدهد. لذا ملاحظه می‌شود که سؤال و استیضاح ارتباطی به یکدیگر ندارند. در ضمن حدنصاب لازم برای سؤال و استیضاح نیز متفاوت از هم است. بر همین اساس، تبصره (۲) مورد بررسی مغایر اصل (۸۹) قانون اساسی است.

- قانون اساسی در اصل (۸۹) راهکار خاصی را در نظر گرفته و لذا نمایندگان مجلس صرفاً در همان چارچوب می‌توانند در امر استیضاح اقدام نمایند و اگر بخواهند خارج از این چارچوب اقدامی نمایند و با قانونگذاری یک راه جدیدی را در امر استیضاح تأسیس نمایند، به طوری که در قانون اساسی نیامده باشد، این امر عدول نمایندگان از حیطه اختیارات آنان بوده و خلاف قانون اساسی و به خصوص اصل (۸۹)

است. موضوع استیضاح از امور توقیفی بوده و صرفاً باید از طریق اصل (۸۹) انجام گیرد و راه و روش دیگری را نمی‌توان برای آن تصور نمود.

- بند دوم اصل (۸۹) قانون اساسی در امر استیضاح، حکایت از آن دارد که رئیس جمهور در برابر مجلس مسئولیت سیاسی دارد، فلذا ارجاع مساله به قوه قضائیه - که ماهیت قضائی دارد با مسئولیت سیاسی رئیس جمهور همخوانی ندارد؛ که این جهت مغایر اصل (۸۹) است.

- با توجه به اینکه ممکن است سؤالات مطرح شده در این ماده توسط یک چهارم از کل نمایندگان مطرح شده و پس از عدم اقبال به رئیس قوه قضائیه ارجاع شود؛ از آنجا که حداقل حدنصاب موجود برای استیضاح رئیس جمهور یک سوم از تمام نمایندگان است لذا، این فرض نیز بسیار محتمل است که در اجرای ماده مورد بررسی در استیضاح، حدنصاب یک سوم رعایت نشود، لذا از این حیث نیز ماده مذکور مغایر اصل (۸۹) است.

- این فرض نیز وجود دارد که از شش سؤال ارجاعی به رئیس قوه قضائیه چند مورد در موضوع «اجرای وظایف مدیریت قوه مجریه و اداره امور اجرایی کشور» مصرح در اصل (۸۹) نباشد که در این صورت نیز مغایر اصل مذکور است.

- موضوع استیضاح رئیس جمهور با استیضاح وزراء نیز تفاوت دارد. در مورد وزراء، نمایندگان مجلس می‌توانند در مواردی که لازم می‌دانند هیأت وزیران یا هر یک از وزراء را استیضاح کنند. اما استیضاح رئیس جمهور، صرفاً در چارچوب «اجرای وظایف مدیریت قوه مجریه و اداره امور اجرایی کشور» باید مطرح شود و نمایندگان نمی‌توانند به طور عام رئیس جمهور را استیضاح نمایند. با توجه به اینکه از تبصره (۲) ماده مورد بررسی این انحصار استنباط نمی‌شود در حالی که باید در امر استیضاح، به همان مواردی که در قانون اساسی مقید شده اکتفاء شود و از آنجا که اختیارات قوا در برابر یکدیگر با توجه به اصل استقلال قوا حصری است، لذا ماده مذکور خلاف اصل (۸۸) و بند دوم اصل (۸۹) قانون اساسی است.

ب - دیدگاه عدم مغایرت

- در قانون اساسی در امر استیضاح تعداد سؤالات مطرح نیست بلکه آنچه مهم است رعایت حدنصاب یک سوم است. لکن اگر نمایندگان تصمیم بگیرند که در خصوص عدم اقناع نسبت به پاسخ موضوع این ماده نیز امکان استیضاح وجود داشته باشد، حق چنین کاری را می‌توانند داشته باشند. چرا که قانون اساسی آن را نفی نکرده است. اصل (۸۹) قانون اساسی صرفاً حدنصاب مشخص نموده ولیکن در مورد تعداد سؤالات سکوت کرده، لذا این حق نمایندگان را نفی نمی‌کند. این ماده یک فرآیند قانونی و پیشنهادی جدید از سوی مجلس است که بیان می‌دارد اگر روند سؤال از رئیس جمهور منتهی شد به اینکه شش سؤال قانع نشده نمایندگان، جهت رسیدگی به قوه قضائیه ارجاع شود، در این حالت حق استیضاح ایجاد می‌شود. با توجه به اینکه اصل (۸۹) این امر را نفی نمی‌کند و موارد استیضاح را در موارد خاصی منحصر ننموده است، لذا ایرادی به نظر نمی‌رسد.

- بحثی بین حدنصاب یک چهارم در سؤال و یک سوم در استیضاح نیست. فرض ماده این است که یک چهارم کل نمایندگان سؤالات خود را مطرح کرده‌اند و رئیس جمهور با حضور در مجلس به آنها پاسخ داده است و سرانجام برای شش سؤال پاسخ قانع‌کننده داده نشده است و لذا به قوه قضائیه ارجاع شده است.

ج - دیدگاه ابهام

- ابهامی مطرح نشد.

د - تصمیم شورا

تبصره (۲) ماده (۱۹۷) مغایر اصل ۸۸ و بند دوم اصل ۸۹ قانون اساسی شناخته شد.

نظر (مرحله اول) شورای نگهبان^(۱)

تبصره ۲ ماده ۱۹۷، مغایر اصل ۸۸ و بند ۲ اصل ۸۹ قانون اساسی شناخته شد.

تذکر:

۱- قسمت اول فراز دوم ماده ۱۹۶، نیازمند اصلاح عبارتی است.

۲- در تبصره ۲ ماده ۱۹۶، امکان کاهش وجود دارد؛ باید این گونه ذکر شود

که کاهش امضاءها سبب خروج سؤال یا سؤالات از دستور نمی‌گردد.

^۱. مندرج در نامه شماره ۹۱/۳۰/۴۶۶۰۷ مورخ ۱۳۹۱/۰۲/۱۳ شورای نگهبان، خطاب به رئیس مجلس شورای اسلامی.

مرحله دوم بررسی

مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۹۱/۰۲/۱۹

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۹۱/۰۲/۲۷

- بررسی ماده ۱ -

ماده ۱- متن زیر جایگزین ماده (۱۹۶) آیین‌نامه داخلی مجلس می‌شود:
 ماده ۱۹۶- براساس اصل هشتاد و هشتم (۸۸) قانون اساسی، در صورتی که حداقل یک چهارم کل نمایندگان بخواهند درباره یک یا چند وظیفه رئیس جمهور سؤال کنند، باید سؤال یا سؤالات خود را به طور صریح و روشن و مختصر همگی امضاء و به رئیس مجلس تسلیم نمایند. رئیس مجلس موضوع را در اسرع وقت به کمیسیون‌های تخصصی مربوط، ارجاع می‌نماید. هر کمیسیون موظف است حداکثر ظرف یک هفته با حضور نماینده معرفی شده رئیس جمهور به آن کمیسیون و نماینده منتخب سؤال کنندگان تشکیل جلسه دهد. در این جلسه نماینده رئیس جمهور پاسخ مقتضی را از طرف رئیس جمهور ارائه خواهد نمود تا به نمایندگان سؤال کننده گزارش شود.

پس از یک هفته از رح سؤال در کمیسیون یا کمیسیون‌ها چنانچه هنوز حداقل یک چهارم کل نمایندگان مجلس از سؤال خود منصرف نشده باشند رئیس مجلس موظف است در اولین جلسه سؤال یا سؤالات آنان را قرائت و فوراً برای رئیس جمهور ارسال کند. این سؤال یا سؤالات ظرف چهل و هشت ساعت تکثیر و در دسترس نمایندگان قرار می‌گیرد.

تبصره ۱- تعداد سؤالات نباید از پنج سؤال بیشتر باشد.

تبصره ۲- پس از ارسال سؤال یا سؤالات برای رئیس جمهور، کاهش امضاءها سبب خروج سؤال یا سؤالات از دستور نمی‌گردد.

الف - دیدگاه مغایرت

- نظری ابراز نشد.

ب - دیدگاه عدم مغایرت

- نظری ابراز نشد.

ج - دیدگاه ابهام

- ابهامی ابراز نشد.

د - تصمیم شورا

با عنایت به اصلاحات به عمل آمده، ماده مزبور مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

- بررسی ماده ۲ -

ماده ۲- متن ذیل جایگزین ماده (۱۹۷) آیین نامه داخلی مجلس می شود:

ماده ۱۹۷- رئیس جمهور موظف است ظرف یک ماه از تاریخ دریافت سؤال یا سؤالات، در جلسه علنی مجلس حضور یابد و به سؤال یا سؤالات مطروحه نمایندگان پاسخ گوید مگر با عذر موجه با تشخیص مجلس شورای اسلامی. مدت طرح سؤال یا سؤالات از طرف نمایندگان منتخب سؤال کنندگان حداکثر سی دقیقه و مدت پاسخ رئیس جمهور حداکثر یک ساعت است که طرفین می توانند وقت خود را به دو بخش تقسیم نمایند. در این صورت همه سؤالات و پاسخها در بخش اول وقت هر یک از دو طرف بیان می شود و در بخش دوم ابهامات سؤال کنندگان و پاسخهای رئیس جمهور مطرح می گردد.

تبصره - پس از این مرحله، درباره پاسخ رئیس جمهور به هر یک از سؤالات از نظر قانع کننده بودن به صورت جداگانه رأی گیری می شود.

چنانچه اکثریت نمایندگان حاضر در جلسه از پاسخ رئیس جمهور به سؤالی قانع نشده باشند و موضوع مورد سؤال، نقض قانون و یا استتکاف از قانون محسوب شود، آن سؤال به قوه قضائیه ارسال می شود.

الف - دیدگاه مغایرت

- نظری ابراز نشد.

ب - دیدگاه عدم مغایرت

- نظری ابراز نشد.

ج - دیدگاه ابهام

- ابهامی ابراز نشد.

د - تصمیم شورا

با عنایت به اصلاحات به عمل آمده، ماده مزبور مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

نظر (نهایی) شورای نگهبان^(۱)

طرح اصلاح مواد (۱۹۶) و (۱۹۷) آیین‌نامه داخلی مجلس با توجه به اصلاحات به عمل آمده مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

^۱. مندرج در نامه شماره ۹۱/۳۰/۴۶۷۵۰ مورخ ۱۳۹۱/۰۲/۲۷ شورای نگهبان، خطاب به رئیس مجلس شورای اسلامی.

امام خمینی (ره):

وازشورای محترم نکهبان می خواهم و توصیه می کنم، چه در نسل حاضر و چه در نسل های آینده که با کمال دقت و قدرت و طایف اسلامی و ملی خود را با افت و تحت تاثیر هیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه ای جلوگیری نمایند.

(صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

مرکز تحقیقات شورای نگهبان

آدرس: تهران، خیابان شهید سپهبد
قرنی، کوچه خسرو، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳ - ۱۳۱۴۵
تلفکس: ۰۲۱ - ۸۸۳۲۵۰۴۵
info@shora-rc.ir
www.shora-rc.ir